



Лекція 2/4. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТЕОРІЇ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.

Житомир 2025





КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

Стаття 17.

.....
Оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності покладаються на Збройні Сили України.
.....



- 1. Основні категорії (поняття) теорії воєнної безпеки.**
- 2. Основні концепції та принципи забезпечення воєнної безпеки України.**



1. Конституція України.
2. Закон України “Про національну безпеку України”.
3. Стратегія національної безпеки України, Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020.
4. Стратегія воєнної безпеки України. Указ Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021.
5. Основи воєнної безпеки України : підручник / [О. П. Дузь-Крятченко, П. М. Грицай, В. П. Грищенко та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняховського, 2021. – 204 с.
6. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення : монографія / Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. – Львів : Сполом, 2020. – 418 с.
7. Сектор безпеки і оборони України: стратегічне керівництво та військовое управління: монографія / Саганюк Ф.В., Фролов В.С., Павленко В.І. та ін.; за ред. д.військ.н., проф. І.С. Руснака. К.: ЦЗ МО та ГШ ЗС України, 2018. 230 с.



Воєнна безпека України - захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від воєнних загроз.

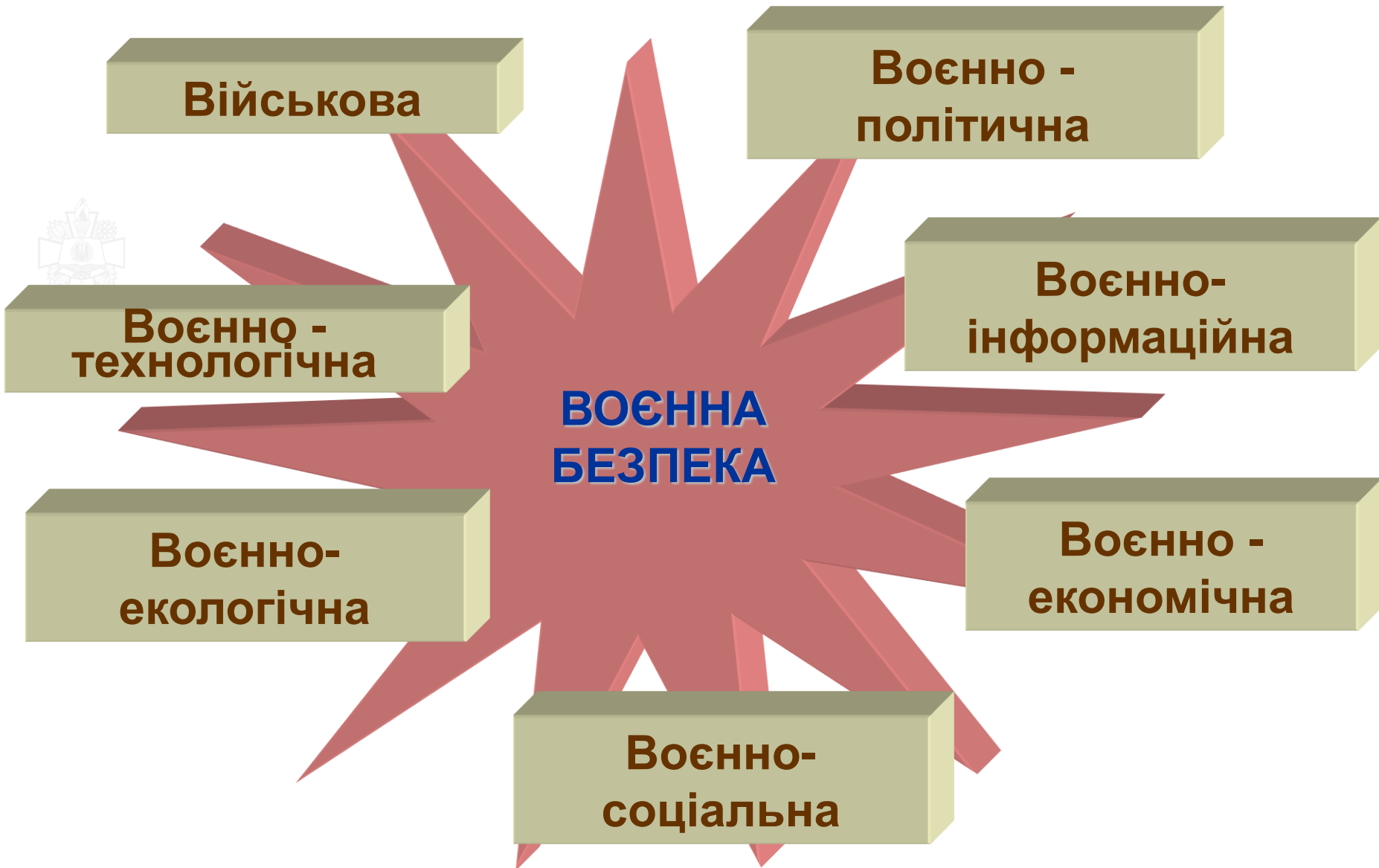
Закон України “Про національну безпеку України”



- ❖ **людина і громадянин** - їхні життя і гідності, конституційні права і свободи, безпечні умови життєдіяльності;
- ❖ **сектор безпеки і оборони** – його забезпеченість і боєздатність;
- ❖ **суспільство** - його демократичні цінності, добробут та умови для сталого розвитку;
- ❖ **держава** - її конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність

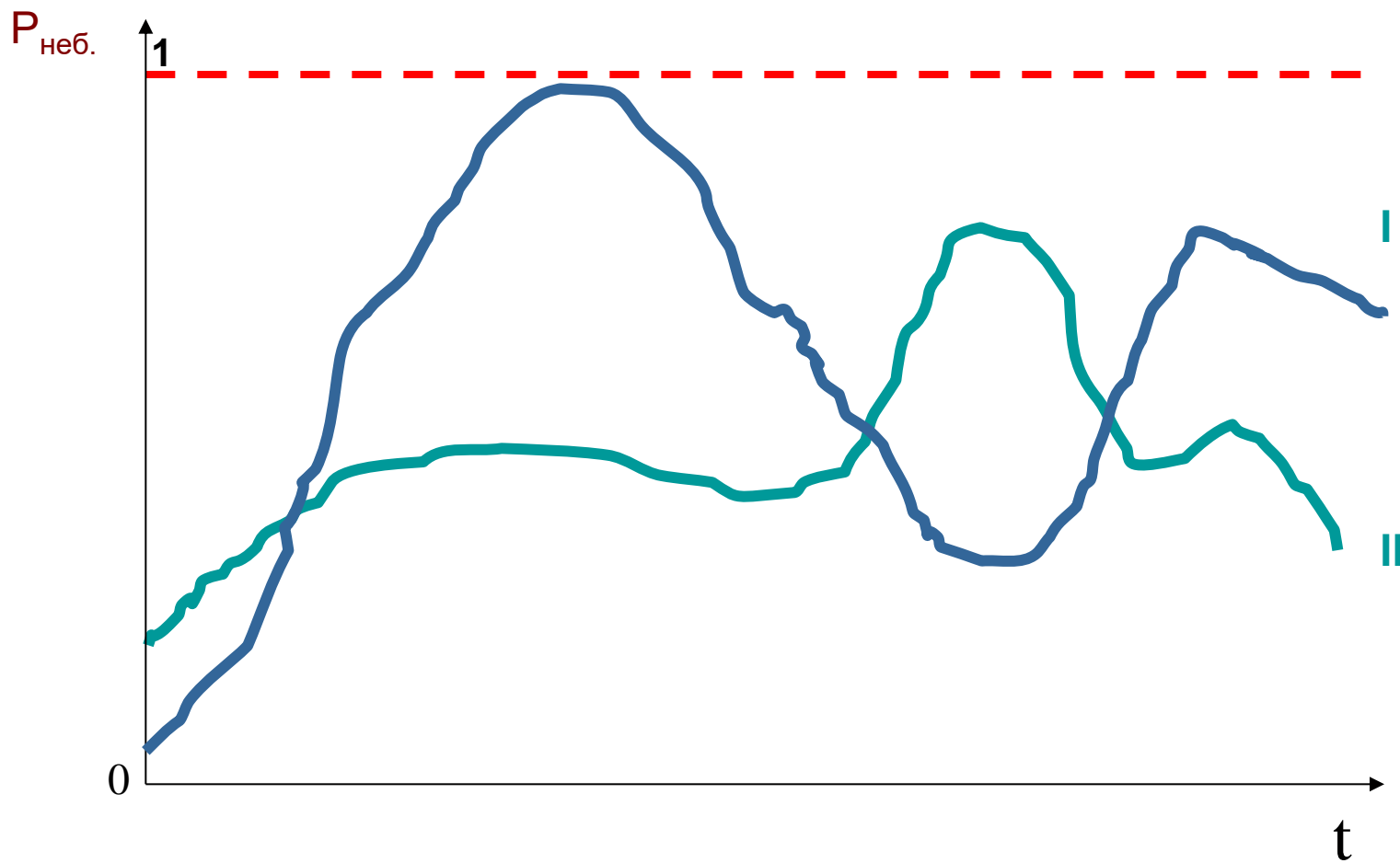


- Президент України;
- Верховна Рада України;
- Кабінет Міністрів України;
- Рада національної безпеки і оборони України;
- міністерства та інші центральні органи виконавчої влади;
- Національний банк України;
- суди України;
- прокуратура України;
- місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування;
- сили оборони;
- громадяни України, об'єднання громадян.





Воєнна небезпека характеризує потенційну можливість будь-якої держави (коаліції держав) або військових (озброєних) формувань щодо застосування воєнної сили для вирішення політичних, економічних, військових, етнічних, релігійних та інших протиріч.



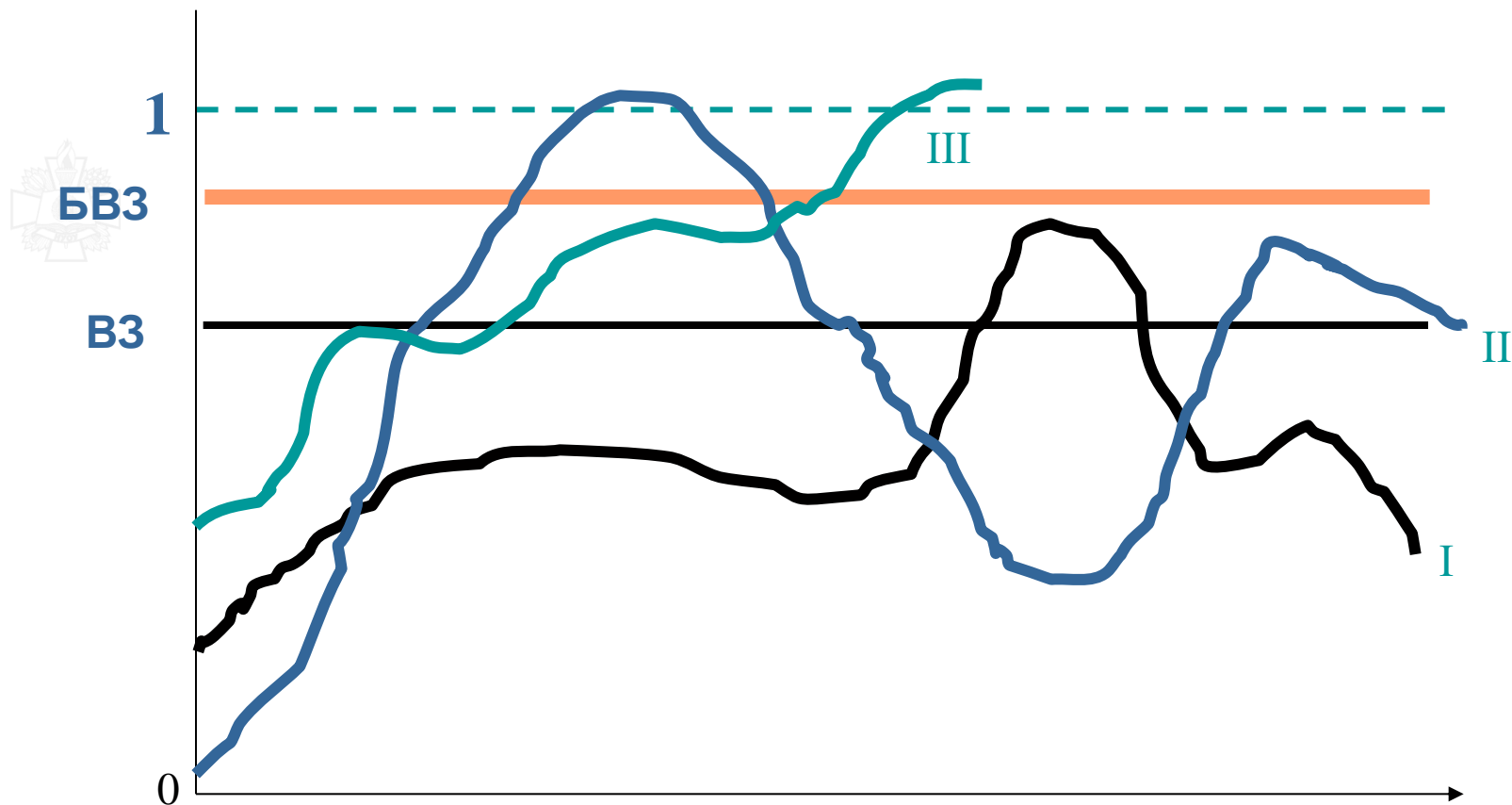


Воєнна загроза – це наміри та дії щодо безпосередньої підготовки до застосування воєнної сили для досягнення воєнно-політичних цілей.

Безпосередня воєнна загроза – це пред'явлення ультимативних вимог і фактичне завершення підготовки до початку воєнних дій.



ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ВОЄННИХ ЗАГРОЗ І НЕБЕЗПЕК





Національні інтереси у сфері воєнної безпеки
– це збалансована інтегрована система життєво важливих матеріальних, духовних і інтелектуальних цінностей та потреб людини, суспільства, держави та її сектору безпеки і оборони, реалізація яких підвищує гарантії захисту країни від воєнних загроз і агресій та інших посягань із застосуванням воєнної сили

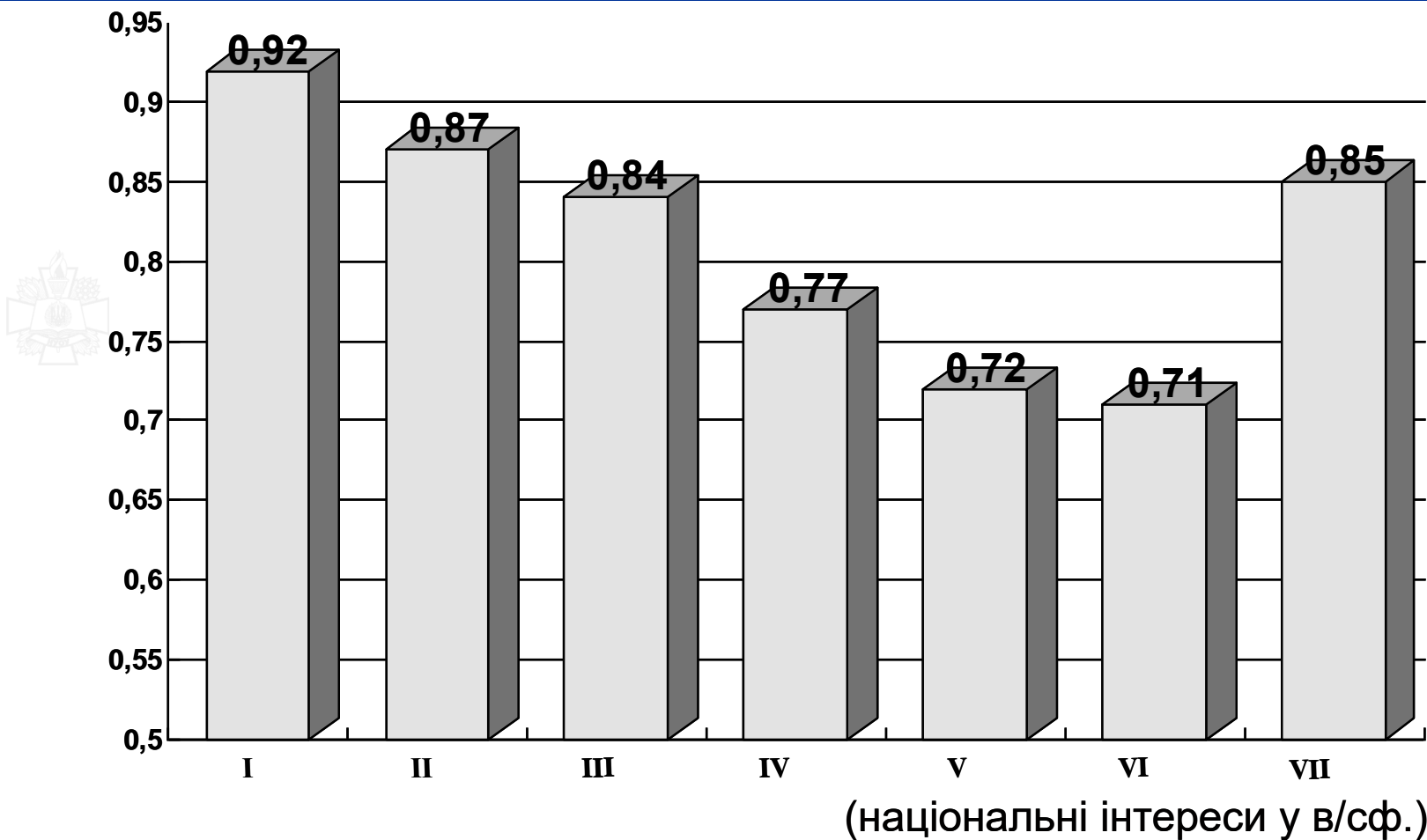


Ст. 3. Фундаментальними національними інтересами України є:

- 1) державний суверенітет і територіальна цілісність, демократичний конституційний лад, недопущення втручання у внутрішні справи України;
- 2) сталий розвиток національної економіки, громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення;
- 3) інтеграція України в європейський політичний, економічний, безпековий, правовий простір, набуття членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами.

Закон України Про національну безпеку України від 21 червня 2018 року

- захист державного суверенітету, територіальної цілісності та непорушності державних кордонів;
- стабілізація воєнно-політичної обстановки навколо України і локалізація та нейтралізація воєнного конфлікту;
- розбудова сектору безпеки і оборони України;
- підтримка високої боєздатності військових формувань сектору безпеки та оборони;
- створення достатніх мобілізаційних ресурсів і резервів;
- розвиток вітчизняної військової науки;
- розвиток системи забезпечення воєнної безпеки.



ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНИМ ІНТЕРЕСАМ У ВОЄННІЙ СФЕРІ – це наміри, дії або явища, що негативно впливають на процес реалізації національних інтересів країни у воєнній сфері.



- верховенство права;
- мирного співіснування з іншими країнами і співробітництво в політичній, економічній і військовій сферах на субрегіональному, регіональному і глобальному рівнях;
- збалансованість інтересів держави, суспільства, різних соціальних груп і людини;
- пріоритетність політичних, економічних, дипломатичних засобів у розв'язанні конфліктних ситуацій;
- своєчасність і адекватність заходів захисту держави від воєнних загроз та воєнних небезпек;
- чітке розмежування повноважень та взаємодія центральних і місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у забезпеченні воєнної безпеки;
- демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони та іншими структурами в системі забезпечення воєнної безпеки;
- використання в інтересах воєнної безпеки держави систем та механізмів міжнародної колективної безпеки



- ❑ **концепція запобігання**, яка передбачає активну співпрацю з усіма державами світу у напрямку забезпечення стратегічної стабільності і відвертання воєнних конфліктів виключно політичними, дипломатичними та економічними методами;
- ❑ **концепції стримування**, за якою створюється воєнний потенціал України, здатний звести до мінімуму імовірність виникнення воєнного конфлікту за рахунок потенційної можливості нанесення агресору шкоди, при якій він втрачає стимули для нападу;
- ❑ **концепція відбиття можливої воєнної агресії**, яка передбачає можливість завдання агресору поразки і примушення його до припинення воєнних дій та відмови від своїх намірів.



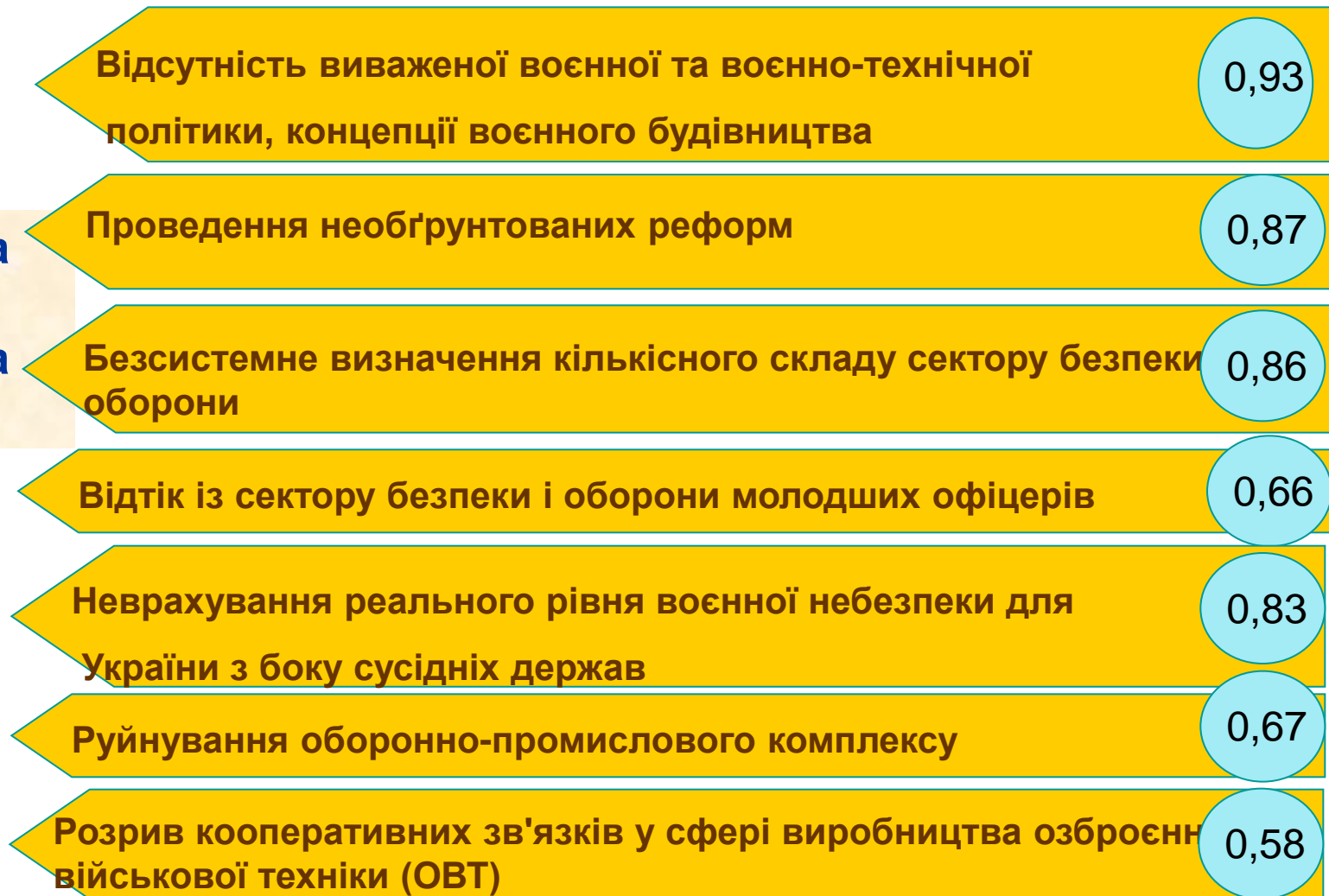
Це характеристика умов та чинників, в яких реалізуються національні інтереси країни у воєнній сфері



Інтерес

Загрози, небезпеки

Розбудова сектору безпеки та оборони





Інтерес

Загрози, небезпеки

Підтримка високої боєздатності військових формувань

Недофінансування оборони держави

0,62

Зниження рівня технічного та матеріального забезпечення з'єднань і частин

0,68

Втрата престижності воєнної служби і зниження морально-психологічного рівня особового складу

0,19

Старіння та вихід з ладу озброєння та військової техніки

0,78

Зниження можливостей підтримки необхідного рівня бойової підготовки військ

0,83

Погіршення демографічної ситуації

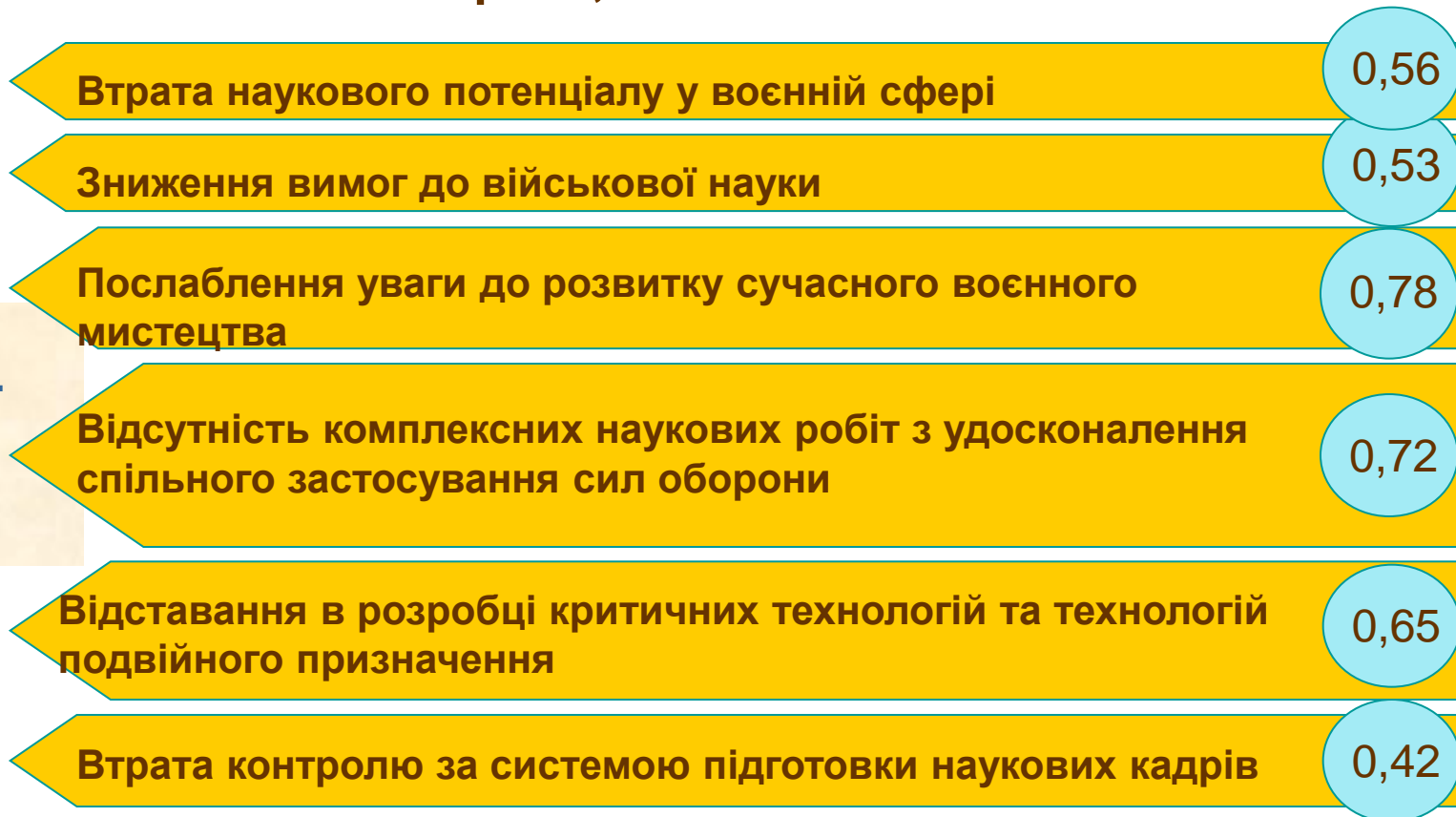
0,75



Інтерес

Загрози, небезпеки

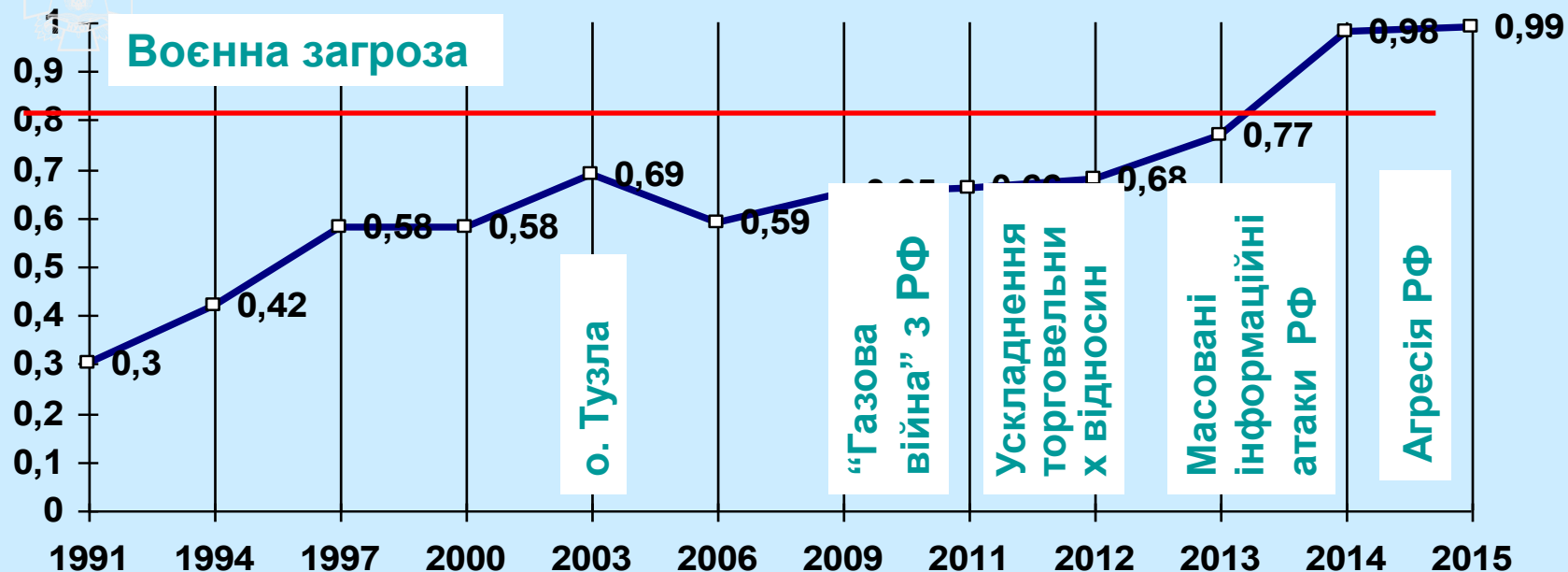
Розвиток вітчизняної військової науки





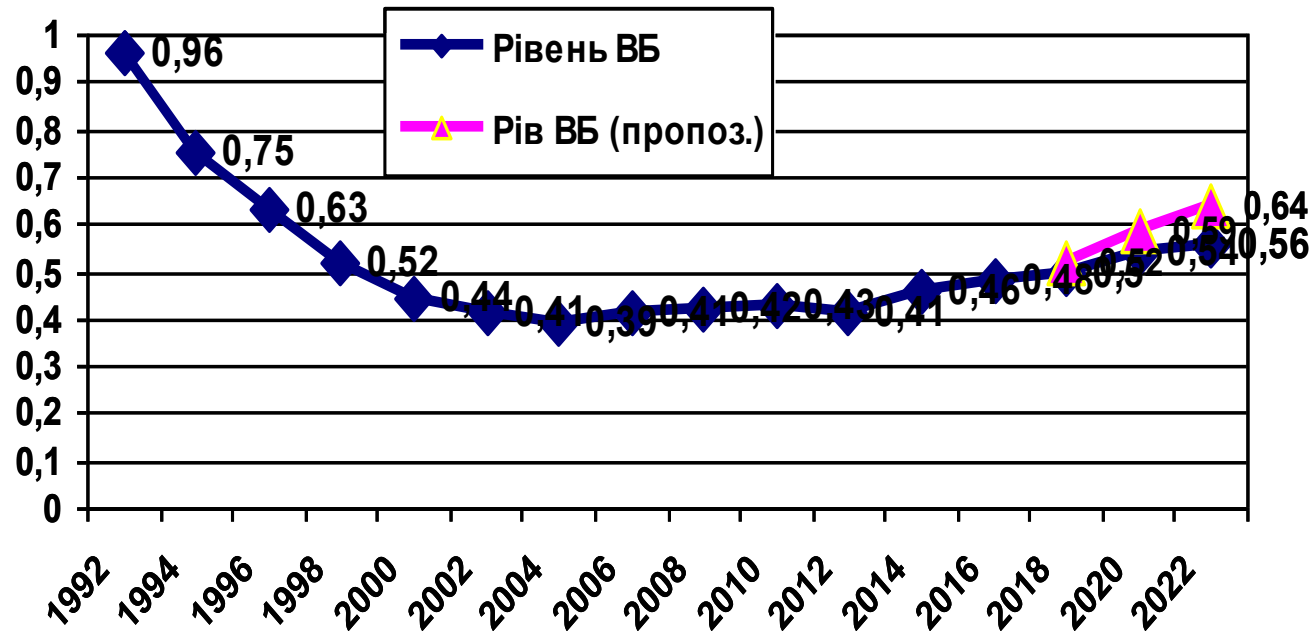
ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІНИ РІВНЯ ВОЄННОЇ НЕБЕЗПЕКИ ДЛЯ УКРАЇНИ З БОКУ РФ

$R_{ВНБ}$





Під рівнем воєнної безпеки необхідно розуміти інтегральний показник ступеня реалізації національних інтересів країни у воєнній сфері



Тенденції зміни рівня воєнної безпеки в часі



Стратегія воєнної безпеки – визначенні та затверджені напрями реалізації воєнної політики щодо забезпечення воєнної безпеки країни з урахуванням як існуючих, так і прогностичних ресурсних можливостей держави.